

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Domnului Radu MARIAN
Președintele Comisiei economie, buget și finanțe

AMENDAMENT **la proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025** **(nr. 358 din 04.12.2024)**

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 se înaintează următorul amendament la proiectul de lege menționat supra:

Anexa nr. 7 - volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale va fi modificat după cum urmează:

Transferurile totale către UTA Găgăuzia se vor majora cu 46 milioane lei, în coloana a 3-a a tabelului se va indica suma - 1028765,2, în coloana 4 - se va indica suma: 46.000 mii lei.

Notă de argumentare:

I. Pierderi de venituri ale bugetului central al UTA Găgăuzia

La 05.03.2024, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea „Cu privire la controlul constituționalității Legii nr. 285 din 5 octombrie 2023 pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal (restituirea sumei taxei pe valoarea adăugată și a accizelor din bugetul unității teritoriale autonome cu statut special) (sesizările nr. 229a/2023 și nr. 261a/2023)” nr. 5 (denumită în continuare Hotărârea Curții Constituționale).

Prin punctul 4 din Hotărâre, Curtea Constituțională a decis:

„4. Restituirea sumei taxei pe valoarea adăugată și a accizelor achitate de către agenții economici din unitatea teritorială autonomă cu statut special pentru perioada de timp cuprinsă între 1 noiembrie 2023 și 22 februarie 2024, data suspendării acțiunii articolului 6 alin. (11) din Codul fiscal, în redactarea Legii nr. 285 din 5

octombrie 2023, se va realiza de la bugetul unității teritoriale autonome cu statut special. În cazul în care suma restituirilor taxei pe valoarea adăugată și a accizelor depășește suma taxei pe valoarea adăugată și a accizelor colectate la bugetul unității teritoriale autonome cu statut special, diferența se va acoperi de la bugetul de stat.”

În sistemul informatic TREZ, începând cu anul bugetar 2024 și până în prezent, au fost înregistrate pentru plată ordinele de plată pentru compensarea TVA și a accizelor, întocmite de Serviciul Fiscal de Stat al RM, în sumă totală de 22,6 milioane lei.

În acest context, dorim să atragem atenția asupra faptului că suma prezentată pentru compensarea TVA și a accizelor nu este finală, întrucât nu toți agenții economici care au dreptul de a solicita compensarea pentru perioada menționată la punctul 4 al Hotărârii Curții Constituționale au utilizat acest drept.

Punerea în aplicare a deciziei Curții Constituționale conduce la faptul că partea de venituri a bugetului central, definită de legislație, este direcționată către plata rambursărilor de TVA și accize, în detrimentul cheltuielilor privind competențele delegate autonomiei de către legiuitorul național.

Având în vedere cele expuse mai sus, precum și normele alin. (11) art. 10 din Legea cu privire la finanțele publice locale, nr. 397-XV din 16.10.2003, solicităm să examinați posibilitatea alocării de transferuri generale din bugetul de stat pentru bugetul ATO Găgăuzia în sumă de 22 milioane lei, pentru acoperirea diferențelor veniturilor (venituri pierdute) generate de executarea Hotărârii Curții Constituționale.

II. Lipsa asigurării financiare pentru Serviciul Social „Asistent personal”

Executivul UTA Găgăuziei salută reforma socială și lansarea programului RESTART la sfârșitul anului 2023. Cu toate acestea, ridică un semn de întrebare faptul că lucrătorii sociali din UTA Găgăuzia au rămas să fie finanțați din bugetul autonomiei și nu au fost transferați pentru a beneficia de finanțare conform principiilor generale din bugetul de stat.

Reforma sistemului de asistență socială „RESTART” a dus la situația în care autonomia, spre deosebire de alte raioane ale țării, trebuie să susțină serviciul social „Asistent personal” exclusiv din resursele bugetului UTA Găgăuzia, fără a beneficia de alocarea unor fonduri (pentru acoperirea parțială) din bugetul de stat al RM.

Pentru a asigura drepturile persoanelor cu dizabilități la o viață independentă și pentru integrarea acestora în societate, în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM „Cu privire la aprobarea Regulamentului-tip

privind organizarea și funcționarea Serviciului Social „Asistent personal” și a Standardelor minime de calitate” nr. 314 din 23.05.2012, începând cu anul 2014, pe teritoriul UTA Găgăuzia funcționează Serviciul Social „Asistent personal”.

Până în noiembrie 2023 (inclusiv), din cele 260 de funcții active în cadrul Serviciului Social „Asistent personal”, 145 de funcții erau finanțate din bugetul central al UTA Găgăuzia, iar 115 funcții – din fondurile alocate de stat (Agenția pentru Asistență Socială, bugetul de stat). Ca urmare a reformei inițiate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale al RM, întreaga povară financiară pentru susținerea personalului serviciului (260 de funcții) a fost transferată asupra bugetului central al autonomiei.

Astfel, din decembrie 2023 până în prezent, din bugetul central al UTA Găgăuzia au fost plătite salariile și contribuțiile corespunzătoare pentru 115 angajați ai Serviciului Social „Asistent personal” (care anterior erau finanțați din fondurile statului), în sumă totală de 5.149.618 lei (inclusiv datoria pentru luna decembrie 2023 – 715.258 lei). Totuși, capacitățile bugetului central sunt limitate și nu permit identificarea fondurilor necesare pentru susținerea întregului personal al serviciului până la sfârșitul anului 2024. Suportul pentru 145 de funcții rămân în continuare o obligație a autonomiei.

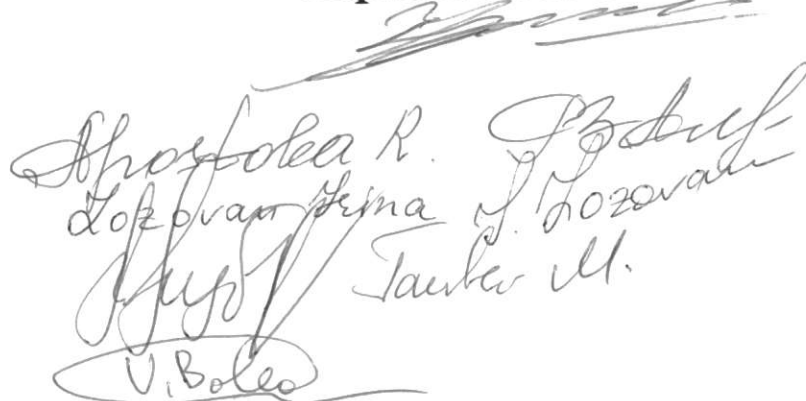
Este necesar să se țină cont de faptul că pe teritoriul UTA Găgăuzia locuiește un număr semnificativ de persoane cu dizabilități severe, care necesită îngrijire constantă (aproximativ 1140 de persoane). Prin urmare, UTA Găgăuzia are o necesitate acută de finanțare pentru cel puțin 115 funcții (care anterior erau acoperite din fondurile statului).

Ținând cont de cele menționate mai sus, solicităm finanțare suplimentară în valoare de 24 de milioane de lei pentru acoperirea costurilor de întreținere a serviciului social „Asistent personal” pentru anul 2025. În caz de lipsă a acoperirii financiare, va fi necesară reducerea numărului acestora.

Cu respect,

Vadim FOTESCU

Deputat în Parlament

Shorfolea R. Fotescu
Lopovan Elena J. Rozovani
Taru M.
V. Bolea